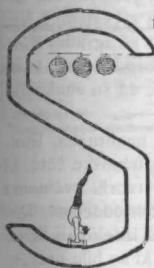

Vojevanje v starem veku.

tavbe starih narodov, njih templji, mostovi, piramide in ceste so še za današnje čase občudovanja vredne zgradbe, toda izvesti je bilo mogoče vse te velikan-ske stvore potem brezobzirnega izrabljanja neštetih človeških rok.

O stavbi Keopsove piramide v Egiptu poroča zgodovinar Herodot, da je donášalo desetkrat deset-tisoč mož v službi kralja Keopa kamenje tri mesece od kamenolomov do reke Nila, dočim je spravljalo kamenje na drugi strani reke Nila na stavbišče prav toliko mož. Te množice sužnjev so gradile prej deset let cesto, ki so potem po njej spravljale kamenje tja.

V plovstvu pa nekdanji ljudje dolgo niso znali izrabiti vodne sile in vetra, marveč so plovili svoje ladje le z veslanjem. Stoletja je nadomešal človek s svojim delom današnje gonilne stroje.

Enako, kakor je bilo preprosto človeško gospodarstvo v tistih dobah, je bila enostavna tudi vojna tehnika. Konrad Matschoß, zgodovinar društva nemških inženirjev, je omenjal v nekem slavnostnem govoru v monakovskem muzeju za prirodoznanstvo tudi vojno tehniko¹ starih prebivalcev zemlje.

Prvi veliki zgodovinski narodi so imeli že precej razvito vojno tehniko. Stare asirske stenske table nam predočujejo oblegovalne stroje, metala in naskakovalne stolpe, ki jim je streglo na stotine ljudi. Ko se je sirakuški Dioniz vojeval proti Kartažanom, je nasvetoval metalne topove. Povabil je vse inženirje v Sirakuze, in ti so po skupnem posveto-vanju osnovali načrt za prve topove starega veka, ki so metali krogle z napeto zvitim protjem.

Nenavadno hitro tehniško vojno oboroževanje, ki je značilno za vojno tehniko v starem veku, opisuje slavnj zgodovinar Mommsen v svoji rimski zgodovini: »Rimska vojska je stala pred Kartagino (v severni Afriki). Oblegovalci so zahtevali popolno razoroženje. Ves vojni material, vse orožje v zasebni posesti, 3000 metalnih topov in 260.000 popol-nih vojaških oprem so izročili Rimljanom. Potem so zahtevali, da se me-sto poruši in ustanovi nova naselbina petnajst kilometrov vstran od morja. Mesta, ki se ni imelo s čim braniti, se je lotil obup. Rimljani so čakali, misleč, da se bo mesto vdalo. Meščani so pa porabili ta čas v to,

¹ Vojna tehnika — način vojevanja.

da so obnovili in uredili vse tehniške bojne pomočke. Noč in dan so delali vsi, mladi in stari, ženske in moški, zopet nove stroje in popravljali stare. Da so dobili lesa in kovin, so podrli javna poslopja. Žene so si ostrigle lase, da so dobili potrebne kite za metalne stroje; v neverjetno kratkem času so uredili zidovje, in moške so bili pripravljeni za obrambo.»

Rimljani so bili od nekdaj največji mojstri v gradnji cest. Nobene dežele niso smatrali za osvojene, če ni bila zavarovana s cestami. Nad 76.000 kilometrov tudi tehniško čudovito dovršenih cest so zgradili Rimljani, in sicer so ta dela dovršile v prvi vrsti rimske vojske, pota, ki so deloma služila tisočletja prometu. O teh cestah so rekli, da so enake zapuščenemu zidu.

Za izvedbo takih nalog je bila potrebna primerna naobrazba. Rimske vojske so imele za vlade rimskih cesarjev posebne tehniške čete, ki so oskrbovale vojne stroje in orožje. Tehniške čete so tvorili večinoma poklicni rokodelci. Tesarji, kolarji, kovači so bili jedro teh oddelkov. Razentega so bili pri teh oddelkih še strokovnjaki, ki so izdelovali ščite, loke in puščice ter metalne krogle. Razen tehniških šol, ki so bile urejene pri teh oddelkih vojske, so ustanavljali rimski cesarji po vsej državi cesarske tvornice za orožje. Delavci v teh tvornicah so imeli posebne pravice. Oproščeni so bili vseh uradnih bremen, češ, da potrebujejo več miru, da se priuče umetnosti. Tukaj so naštetj tudi stavbni umetniki, kovinolvci in mehaniki. Naročeno jim je bilo, da se sami dalje izobrazujejo ter da vzgoje poraben naraščaj. Moške, ki so delali v tvornicah za orožje, so živeli vsi v vojaški urejenosti. Imeli so svojo službeno dobo, in so ravnali z njimi kakor z vojaki. Ko so doslužili, so skrbeli zanje po možnosti. Kot znak svoje službe so nosili po tedanjem običaju vžgan znak na roki kakor rekruti.

Toda vkljub temu je bila ta vojna tehnika preprosta. Kakor ladje, tako so tudi vsi oblegovalni stroji koncem konca dovedli bojevanje do spopada moštva z moštvom. V berlinski orožarni so vzorci starih topov, ki jih je sestavil stotnik Schramm. Streljali so z njimi tako, da so navijali živalske kite, in prožnost navitih kit je metala potem predmete na sovražnika. Izstreljavali so puščice, kamenite in svinčene krogle; nesli so topovi največ 370 metrov daleč, kar je bilo za tiste čase naravnost občudovanja vredno. Toda vse to orodje so opravljali ljudje, ki je njih sila utrudljiva. Električne, pare, smodnika še takrat niso poznali. Stroj je bilo treba z velikim naporom napenjati sproti, da so jih potem zopet izprožili. Prav mnogo ljudi so v prejšnjih vojnah rabili torej samo za taka dela.

Dandanes je vse to seveda popolnoma drugače. Dovolj dokazov nam daje sedanja vojna.

